

ACADEMIA EXPERIMENTALĂ A TEATRELOR

Proiectul Academiei Experimentale a Teatrelor a fost conceput la Paris de către o echipă condusă de Michelle Koko-sowski și George Banu. Scopul ei este de „a capta tot ceea ce este în curs de constituire în cele mai importante demersuri ale teatrului actual (...). Academia caută să se situeze în cursul procesului dintre evenimentul excepțional și producția curentă“. Ea înseamnă nu o altă structură birocratică ci un „comando teoretic și practic“.

Activitățile primului său an cuprind: „Clasele de la Avignon 1990, cu Tadeusz Kantor“ (12 iunie-12 iulie), „Est-Vest: Teatrul fără Cortina de fier“ (Festivalul de la Avignon 21-23 iulie), „Tinerii regizori și secretul actorului“ (Teatrul Europei, 9-16 decembrie).

■M.P.

COUPÉ

COUPÉ

ACTUL ARTISTIC PROVOCARE A

□ — Domnule René Gonzales, în calitate dîmneavoastră de conducător al unor instituții teatrale, aveți desigur o perspectivă de ansamblu asupra vieții teatrale franceze. Vă rog să ne vorbiți despre activitatea pe care ați desfășurat-o, prezentîndu-ne deopotrivă imaginea teatrului francez actual.

■ — Am condus succesiv două teatre de periferie, Théâtre „Gérard Philipe“ și Théâtre Saint-Denis, apoi, timp de 3-4 ani, Casa de cultură din Bobigny. Timp de un an, am fost responsabil la Nouvel Opéra de Bastille, ocupîndu-mă de deschiderea acestui local împreună cu regizorul Robert Wilson.

Cred totuși că e greu să ai o privire panoramică asupra unui fenomen atît de complex ca teatrul francez actual. În fapt, am fost pus, de-a lungul anilor, în situația să cunosc oameni de teatru francezi și europeni. Familia artistică s-a mărit în mod natural. Să lucrezi l'Hypothèse într-un teatru european înseamnă să ai prieteni peste tot.

□ — Într-adevăr, autorul piesei, d. Robert Pinget, este elvețian, stabilit în Franța, regizorul, d. Joël Jouanneau, e francez, în timp ce interpretul, d. David Warrilow, este englez stabilit în Statele Unite, consacrat ca actor în Franța... Poate e mai nimerit să vă întreb care e devenirea teatrului francez în ultimii 25 de ani sau, mai precis, din 1968 încoace, atît sub raport instituțional cit și sub raport artistic.

■ — Nu mă simt îndrituit să răspund la această întrebare. Ceea ce pot să spun este că între 1968 și 1980 a existat o asfixie a vieții teatrale, mai ales sub raport financiar. Din 1980, statul și președintele Mitterand fac un efort mai mare de recunoaștere și subvenționare a teatrului. Înainte de 1980, teatrul se afla la limita asfixiei financiare. Aportul acestor mijloace a permis evitarea închiderii instituțiilor. Dar faptul n-a izbutit să dea vitalitate elanului artistic, cum era de așteptat. Creatorii înșiși ar trebui să-și ia destinul în propriile miini și să devină „provocatori poetici“ reali, crez împărtășit de prea puțini artiști. Sub raportul concepției teatrale, de cîtiva ani încoace se observă o reîntoarcere la text și la actor, în timp ce înainte erau preeminente regizorul și decoratorul, în detrimentul actorului. Deopotrivă, este simptomatică, din 1965, preferința pentru scrieri nedestinate aprioric să fie opere teatrale, ca: adaptări de lucrări în proză, dramatizări de romane, eseuri, confesiuni. Au fost aventuri-limită, care s-au născut din aceste texte ce nu erau scrise pentru teatru. Întrăm din nou azi într-o eră a artei actorului, ceea ce e esențial în teatru, și ne îndreptăm spre o conjuncție a textului și actorului în spații unde există avantaje ale libertății. E o mișcare naturală: de la regizor și decorator, spre text și actor. Pe planul structurilor se petrec, de asemenea, modificări care sînt necesare și posibile pentru că structurile teatrale sînt mai puțin greoaie decît în Germania de Vest, spre pildă. În Franța, doar Comedia Franceză, singura trupă permanentă (și Opera Franceză, deopotrivă), seamănă cu instituțiile teatrale vest-germane. Structura celorlalte teatre naționale (în număr de 5, ca și a centrelor dramatice naționale (25 la număr, conduse de regizori), a caselor de cultură (vreo 15), chiar dacă mai puțin complicată instituțional decît a Comediei Franceze, se aseamănă azi prin faptul că sînt afectate de o anumită dificultate de a exista. Le lipsește vitalitatea. Proiectul artistic nu pare să fie în centrul activității lor, nu el o ghidează. Locul activității artistice nu e cel care ar trebui să fie, pentru